

Veelgebruikte termen in het hoger onderwijs

Tijd voor wat verduidelijking!

A

ACADEMIEJAAR: Een periode van een 'schooljaar' aan een hogeschool of universiteit, meestal opgesplitst in semesters en in lesweken + lesvrije weken die bedoeld zijn om je examens voor te bereiden. Een academiejaar begint ten vroegste op 1 september en eindigt op de dag voor het begin van het volgende academiejaar. De precieze aanvangsdatum wordt bepaald door de onderwijsinstelling.

ACADEMISCH GERICHTE BACHELOROPLEIDING: Academische bacheloropleidingen leggen de nadruk op een brede academische (theoretische) vorming of een vorming in de kunsten. Ze zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en bereiden je voornamelijk voor op een masteropleiding. Alle bacheloropleidingen hebben een studieomvang van minstens honderdtachtig studiepunten. De opleiding wordt georganiseerd door de universiteiten (m.u.v. de Hogere Zeevaartschool) of door hogescholen in een associatie met een universiteit (School of Arts ...).

AFSTANDSONDERWIJS: Laat je niet enkel toe te studeren vanop een andere plaats, maar ook op een ander tijdstip of aan een ander tempo.

AFSTUDEERRICHTING: Een opleiding kan verschillende afstudeerrichtingen hebben. Het is een onderdeel waarin je je gespecialiseerd hebt en dit wordt vermeld op je diploma. Afstudeerrichtingen kunnen verschillen per onderwijsinstelling. Afstudeerrichtingen moeten minstens dertig studiepunten omvatten. Voor graduaatsopleidingen gaat het om vijftien studiepunten bij een opleiding van negentig studiepunten en twintig bij een opleiding met een totale omvang van honderdtwintig studiepunten.

ASSOCIATIE: Een samenwerkingsverband tussen één universiteit en ten minste één hogeschool.

B

BACHELOROPLEIDING: Opleiding binnen hoger onderwijs die leidt tot een bachelordiploma. Hogescholen bieden professionele bachelors aan. Academische bachelors kan je volgen aan universiteiten of hogescholen (School of Arts) en bereiden je voor op een masteropleiding. Alle details op pagina 18.

BACHELOR-NA-BACHELOROPLEIDING: Voortgezette gespecialiseerde (verbredende of verdiepende) opleiding binnen hoger onderwijs die leidt tot een Banaba-diploma. Kan je volgen na een behaald bachelor- of masterdiploma.

BACHELORPROEF: Deze proef kan een afsluiting zijn van een professioneel gerichte bacheloropleiding. De proef vertrekt vanuit een heldere en onderbouwde probleemstelling of onderzoeksvraag die, waar mogelijk, in een internationaal perspectief wordt geplaatst.

C

CREDITBEWIJS: Erkenning (via een document of registratie) dat je de competenties, verbonden aan een opleidingsonderdeel, hebt verworven. Verworven studiepunten van een opleidingsonderdeel worden 'credits' genoemd.

CREDITCONTRACT: Je schrijft je in met het oog op het behalen van een creditbewijs voor één of meerdere opleidingsonderdelen, los van de opleiding. Je kan rekenen op begeleiding van de instelling voor de opleidingsonderdelen waarvoor je een creditcontract hebt afgesloten.

D

DIPLOMACONTRACT: Je schrijft je in met het oog op het behalen van een diploma van een opleiding of van een getuigschrift voor een schakelprogramma, voorbereidingsprogramma of postgraduaat.

DOCTORAAT: Behaal je aan een universiteit na openbare verdediging van een proefschrift en leidt tot titel en diploma van doctor. Alle details op pagina 19.

E

ECTS: ECTS betekent voluit 'European Credit Transfer and Accumulation System' en staat voor een Europees systeem voor de overdracht en de verzameling van studiepunten die worden toegekend aan onderdelen van een studie of opleiding. ECTS garandeert een uniforme beschrijving van elke opleiding, wat een grotere transparantie en vergelijkbaarheid in Europa betekent.

EERDER VERWORVEN COMPETENTIE (EVC): Eerder verworven competenties gaat over het geheel van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die je hebt verworven buiten het traditionele onderwijs- en opleidingscircuit. Je hebt er dus geen diploma of getuigschrift over. Je kan deze competentie(s) bv. verworven hebben via beroepservaring. Je kan proberen deze EVC's te laten erkennen, door een EVC-procedure op te starten in de onderwijsinstelling. Als ze worden erkend kunnen ze leiden tot vrijstellingen en dan moet je bepaalde onderdelen van een opleiding niet meer volgen. indien het resultaat wordt erkend, dan wordt dit in een bewijs van bekwaamheid gegoten. Dit kan je inzetten voor vrijstellingen in een opleiding of op de arbeidsmarkt.

F

EERDER VERWORVEN KWALIFICATIE (EVK): Een 'Eerder Verworven Kwalificatie' gaat over wat je vroeger reeds hebt gestudeerd. In een EVK-procedure wordt gekeken naar de studiebewijzen die je al behaald hebt. Er wordt nagegaan of je op basis hiervan eventueel vrijstellingen kan krijgen in je opleiding. Kwalificaties kunnen zijn: diploma's, getuigschriften, certificaten, binnen- of buitenlandse studiebewijzen, creditbewijzen, attesten van opleidingen waarvoor je met succes een examen hebt afgelegd. Deze studiebewijzen tonen aan dat je over bepaalde competenties beschikt.

EXAMENCONTRACT: Je schrijft je in voor het afleggen van examens met het oog op het behalen van hetzij een diploma van een opleiding, hetzij een creditbewijs voor één of meerdere opleidingsonderdelen. Je volgt geen les en je legt enkel de examens af. Bepaalde opleidingsonderdelen komen omwille van hun aard (bv. een practicum) niet in aanmerking voor een examencontract. De instelling legt in de onderwijsregeling vast over welke opleidingsonderdelen het gaat en motiveert dat ook.

FACULTEIT: Een faculteit is een hoofdafdeling van een universiteit. In een faculteit zijn een aantal verwante opleidingen en onderzoeksgroepen verenigd. In toenemende mate gebruiken ook hogescholen die term voor hun afdelingen, waarin dan verwante opleidingen zijn verenigd. Een faculteit staat onder leiding van een decaan.

G

GENERATIESTUDENT: Een student die zich, in een bepaald academiejaar, voor het eerst inschrijft met een diplomacontract voor een opleiding van het hoger beroepsonderwijs of een professioneel of academisch gerichte bachelor in het Vlaamse hoger onderwijs. Het statuut van generatiestudent geldt voor dat volledige academiejaar.

GRADUAATSOPLEIDINGEN:

De opleidingen bereiden je voor op het uitoefenen van een beroep, maar zijn ook gericht op doorstroom naar bacheloropleidingen. Zij situeren zich qua niveau net onder de professionele bachelor. De opleiding is minder theoretisch dan een bacheloropleiding. Het werkplekleren vormt een belangrijk onderdeel van de opleiding en omvat minimaal een derde van de studieomvang. De opleidingen worden georganiseerd door de hogescholen, en in de toekomst ook door de Schools of Arts en Hogere Zeevaartschool.

L

LEERKREDIET: Totale pakket van studiepunten die je kan inzetten voor jouw studieloopbaan. Verplicht te gebruiken voor bachelors en masters. Alle details op pagina 36.

M

MASTEROPLEIDING: Opleiding binnen hoger onderwijs die leidt tot een masterdiploma. Het gaat om een academische vervolgopleiding aan een universiteit of een voortgezette academische kunstopleiding aan een hogeschool (School of Arts) na een academische bachelor, schakelprogramma of voorbereidingsprogramma. Alle details op pagina 19.

MASTERPROEF: Dit is een werkstuk waarmee een masteropleiding wordt afgerond. De student toont dat hij/zij beschikt over een analytisch en synthetisch vermogen of over een zelfstandig probleemoplossend vermogen op academisch niveau of over de mogelijkheid een kunstzinnige schepping te creëren. De masterproef toont de algemeen kritisch-reflecterende ingesteldheid of de onderzoeksingesteldheid van de student aan.

MASTER-NA-MASTER-OPLEIDING: Voortgezette gespecialiseerde (verbredende of verdiepende) opleiding binnen hoger onderwijs die leidt tot een Manama-diploma. Kan je volgen na een behaald masterdiploma.

MODELTRAJECT: Dit is een door de onderwijsinstelling uitgetekend studietraject voor een opleiding. De opleidingsonderdelen zijn meestal gegroepeerd in opeenvolgende delen van zestig studiepunten per academiejaar (voor wie voltijds studeert). Modeltrajecten bestaan voor elke bachelor- en masteropleiding.

Op zoek naar nog meer verklaringen?

Op Onderwijskiezer.be kan je bij 'algemene info hoger onderwijs' een alfabetische lijst 'moeilijke woorden' terugvinden.

O

OPLEIDINGSONDERDEEL: In het hoger onderwijs spreken we niet langer van 'vakken' maar van 'opleidingsonderdelen'. Het is een afgebakend geheel van onderwijsactiviteiten + de evaluatie ervan. Bedoeling van het opleidingsonderdeel is dat de student bepaalde competenties (= kennis, inzicht, vaardigheden en attitude) verwerft. Per opleidingsonderdeel waarvoor je geslaagd bent, ontvang je een creditbewijs. Als je je jaar (gedeeltelijk) moet overdoen, moet je dit opleidingsonderdeel niet meer afleggen.

P

PROFESSIONEEL GERICHTE BACHELOROPLEIDING: Een professionele bachelor is gericht op de beroepspraktijk en leert je algemene en specifieke kennis en competenties die je nodig hebt om een bepaald beroep uit te oefenen. Na deze opleiding is er altijd een directe uitstroommogelijkheid naar de arbeidsmarkt. De opleiding wordt georganiseerd door de hogescholen, de School of Arts en de Hogere Zeevaartschool.

S

SCHAKELPROGRAMMA: Dit is een overgangsprogramma tussen een professionele bachelor en een master, met een studieomvang van ten hoogste negentig studiepunten. De juiste omvang hangt af van de vooropleiding die je volgde en de gekozen master. Doel is om academische vaardigheden en wetenschappelijk-disciplinaire basiskennis bij te brengen. Het levert geen academische graad of diploma op, je hoeft dus ook geen leerkrediet in te zetten. Een schakelprogramma geeft toegang tot één welbepaalde master in een welbepaalde instelling.

SCHOOL OF ARTS: Academische en professionele kunstopleidingen worden ondergebracht in een School of Arts. Het betreft een aparte structuur binnen de hogescholen en de universiteiten zitten mee in het bestuur. Academische kunstopleidingen worden dus niet geïntegreerd in de universiteiten. Het gaat over alle hogere opleidingen binnen volgende twee studiegebieden: (1) audiovisuele en beeldende kunst, (2) muziek en podiumkunsten, het doen van (praktijkgericht) wetenschappelijk onderzoek in de kunsten en maatschappelijke & wetenschappelijke dienstverlening behoort tot hun opdracht.

V

VOLGTIJDDELIJKHEID: De regels, vastgelegd door de instelling, die bepalen in welke volgorde je examen kan afleggen over verschillende opleidingsonderdelen of in welke volgorde je kan inschrijven voor opleidingen. Zo zal je maar kunnen inschrijven voor en examen afleggen van het opleidingsonderdeel 'Engels voor gevorderden' als je eerst geslaagd bent voor het opleidingsonderdeel 'Engels voor beginners'.

VOORBEREIDINGSPROGRAMMA: Dit programma kan je worden opgelegd als je geen diploma hebt dat je op rechtstreekse wijze toelating verleent tot de opleiding waarvoor je wilt inschrijven. Het programma wordt op maat bepaald en hangt af van het inhoudelijk verschil tussen de al gevolgde opleiding en de opleiding die je wil volgen. Het levert geen academische graad of diploma op, je hoeft er dan ook geen leerkrediet voor in te zetten. Een voorbereidingsprogramma geeft toegang tot één welbepaalde opleiding in een welbepaalde instelling.

VRIJSTELLING: Opheffing van verplichting om over een (deel) opleidingsonderdeel examen af te leggen.

STUDIEPUNT: Dit is een maat voor studiebelasting. Een studiepunt is gelijk aan ongeveer 25 tot 30 uur studie (oefeningen, hoorcollege, labo ...). De studieomvang van elke opleiding en elk opleidingsonderdeel wordt in studiepunten uitgedrukt

STUDIERENDEMENT: Verhouding van jouw verworven studiepunten (waarvoor geslaagd) t.o.v. jouw opgenomen studiepunten (waarvoor ingeschreven). Alle details op pagina 15.